

ת"ד (אשדוד) 4826-07-15 - מדינת ישראל נ' ג'ודי שבאנה

ת"ד (אשדוד) 4826-07-15 - מדינת ישראל נ' ג'ודי שבאנהשלוש אשדוד

ת"ד (אשדוד) 4826-07-15

מדינת ישראל

נגד

ג'ודי שבאנה

בית משפט השלום בשבתו כבית משפט לתעבורה באשדוד

[20.02.2019]

בפני כבוד השופטת ליאת שמיר הירש

ב"כ הנאשם - עו"ד אלקרנאוי סלמן

הכרעת דין

כמצוות המחוקק אני מודיעה כי מצאתי שיש לזכות הנאשם מחמת הספק.

כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו נהיגה בקלות ראש בניגוד לסעיף 62(2) לפקודת התעבורה, גרימת תאונת דרכים ונזק בניגוד לסעיף 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, סטייה מנתיב עבירה על תקנה 40 (א) לתקנות התעבורה, נהיגה ברכב במצב העלול לסכן עוברי דרך, עבירה על תקנה 27 (א) לתקנות התעבורה, נהיגה ברכב שמשקלו הכולל עולה על המותר עד 10% עבירה על תקנה 85 (א)(5) לתקנות התעבורה וגרימת חבלות של ממש כאמור בסעיף 38(3) לפקודת התעבורה.

על פי עובדות כתב האישום ביום 15.10.2009 בסביבות השעה 14:20, נהג הנאשם במשאית מתוצרת מרצדס שמספר רישונו 1617758 (להלן: "הרכב") בכביש 6 מכיוון דרום לצפון, בנתיב הימני מתוך שני נתיבים.

באותה העת נהג על אופנוע משטרתי הנהג המעורב, מאיר עמירס (להלן: "הנפגע").

כתב האישום מצוין כי הנאשם נהג ברכב שהותקן בו צמיג שאינו תואם לרכב ושאינו תקין וכשהרכב נושא עליו מטען עודף בחריגה של 9.565% מהמשקל המותר.

עוד עולה מכתב האישום כי בהגיע הנאשם בסמוך לקילומטר ה- 97.5, התפוצץ הצמיג השמאלי קדמי ברכבו

וכתוצאה מכך סטה הרכב לנתיב השמאלי ופגע באופנוע עליו רכב הנפגע וגרם לתאונה.

כתוצאה מהתאונה נחבל הנפגע חבלות של ממש, נגרמו לו שברים רבים, קרע בטחול, קטיעה של שוק שמאל, הוא הונשם והורדם, עבר מספר ניתוחים ונזקק לטיפול רפואי ושיקום.

על אף שהתאונה התרחשה בשנת 2009, כתב האישום הוגש על ידי המאשימה רק ביום 21.7.2015.

בדיון שהתקיים ביום 19.7.2016 כפר הנאשם באחריותו לקרות התאונה, כפר בכך שהותקן צמיג שאינו תואם לרכב ושאינו תקין, כפר בכך שנהג את רכבו עם מטען עודף ובכך שנהג ברשלנות.

הנאשם הודה אך ורק בנהיגתו בכביש.

העובדות אשר אינן שנויות במחלוקת:

1. אין מחלוקת כי הצמיג השמאלי קדמי ברכב הנאשם התפוצץ במהלך הנסיעה וגרם לסטיית

הרכב אל הנתיב השמאלי.

2. אין מחלוקת כי הכשל בצמיג נגרם עובר לתאונה.

3. אין מחלוקת כי רכב הנאשם פגע באופנוע.

4. אין מחלוקת כי לרוכב האופנוע נגרמו חבלות של ממש, כפי שתואר בכתב האישום.

במחלוקת:

1. האם הנאשם פעל כפי המצופה מנהג מן הישוב, טרם החל לנסוע במשאית? והאם יכול היה לצפות התרחשות הכשל בצמיג?

2. אם הנאשם ביצע עבירה לפי תקנה 85(א)(5) לתקנות התעבורה, אשר יש בה כדי להשפיע על

הוכחות הקשר הסיבתי בין התנהגותו לקרות התאונה?

גרסת המאשימה:

המאשימה מצידה סברה כי הנאשם התרשל בשניים: האחד בשל מחדלו, עת הפר חובתו כנהג מן הישוב, בבדיקת

הצמיגים טרם תחילת נסיעתו ברכב. השני במעשהו, עת העמיס משקל יתר על הרכב ובכך גרם לכשל בצמיג.

ראיות התביעה:

מטעם התביעה העידו: הבוחן - רס"ב דני פרצובסקי (ע.ת. 1), ד"ר איתמר שרון - מומחה התביעה בעניין צמיגים (ע.ת. 2), יוסי אביטן - מפקד תחנת ימת"א לכיש (ע.ת. 3), שאול מידן - סייר שטח אשר הגיש תעודת שקילה (ע.ת. 5), מאיר עמירוס - הנפגע (ע.ת. 6), עודד שוורץ - עד ראיה (ע.ת. 7).

(הערה: במספור העדים בפרוטוקול נרשם בטעות לאחר ע.ת. 3, ע.ת. 5)

התביעה הגישה את המסמכים שערך הבוחן, את התמונות מזירת התאונה, מסמכים רפואיים, עדות הנאשם במשטרה, דוחות פעולה, חוות דעת מומחה הצמיגים, תעודת שקילה ועדות עד הראיה.

הצמיג הקדמי שמאלי נתפס ע"י הבוחן והועבר לבדיקת ממוחה לצורך קביעת סיבת הכשל בצמיג.

מומחה התביעה ד"ר איתמר שרון, בדק הצמיג במטרה לקבוע האם הכשל גרם לסטיית הרכב מנתיב נסיעתו ובקביעת הגורמים שהובילו לכשל.

ד"ר איתמר שרון תמך עדותו בבית המשפט בחוות דעת מטעמו אשר סומנה - ת/8.

מומחיותו של ד"ר איתמר שרון-

המדובר בדוקטורנט ומהנדס אשר החל לעבוד ב - 1993 כמהנדס יועץ מטעם משטרת ישראל בנושא חו"ד הקשורות בצמיגים המעורבים בתאונות דרכים.

בין השנים 1975-1993 עבד כמהנדס צמיגים בכיר בחברת "אליאנס".

עיון מפרטי הניסיון של המומחה, כפי שנכתב בחו"ד ת/8, מעידים כי לאורך כל הקריירה המקצועית בה החל משנת 1965 עסק בהיבטים שונים בנושא צמיגים.

פרטי ניסיונו מעידים כי מדובר, ללא ספק במומחה בעל שיעור קומה ובעל השכלה וידע ראויים, שיש ביכולתו לחוות דעה מקצועית בנושא.

מסקנות המומחה בחוות הדעת:

במסקנות שבחוות דעתו ציין המומחה, בין היתר, את הדברים הבאים:

1. הגלגל הקדמי-שמאלי ברכב הנאשם כשל עובר לתאונה ואיבד אוויר בפתאומיות.
2. הכשל נבע מהפרדת סוליה וחגורה בצמיג אשר גרם לקרע באבוב וליציאת האוויר מהגלגל בפתאומיות, תופעה המוכרת ואופיינית לכשל פתאומי של גלגל קדמי-שמאלי.

מסקנתו של המומחה בחוות הדעת הנה כי הכשל בצמיג הוא שגרם לתאונה והתרחש בפתאומיות.

הגורמים לכשל בצמיג על פי חוות דעת המומחה -

לדעת המומחה הכשל נגרם בשל כל אחד מהגורמים המפורטים או בשל שילובם יחד:

1. חוסר התאמתו של הצמיג לרכב - אשר גרם לעומס יתר על הצמיג, גם כאשר הרכב מצוי במשקל המותר לו.
 - המומחה הסביר בחו"ד כי הצמיג המקורי ברכב, הוא צמיג אירופאי בחוזק P.R 14 המיועד להרכבה על אבוב וחגורת מגן על אופן SDC פציל בעל אוגנים ישרים בגובה 31 מ"מ (צמיג מקורי זה יצא מהתקן לכן ישנו קושי בהשגתו). בפועל הותקן ברכב צמיג שמידתו LT255/85R16 שהנו צמיג אמריקאי המשמש לוואנים וטנדרים ומיועד להרכבה ללא אבוב על אופן DC שאינו פציל בעל אוגנים מעוגלים בגובה 17.3 מ"מ.
 2. עומס היתר ברכב לפי תעודת השקילה, החמיר את העומס בו היה נתון הצמיג ממילא.
 3. גילו המופלג של הצמיג, שש שנים ושבעה חודשים משבוע היצור.
 4. מהירות נסיעה גבוהה האופיינית לכביש 6. הצמיג מוגבל, כשהוא חדש, למהירות נסיעה של 105 קמ"ש - 120 קמ"ש.
 5. הזנחה מתמשכת של לחץ הניפוח.
 6. מבנהו הפשטני של הצמיג, ללא כיסוי פוליאמיד על חגורת הפלדה אשר הופך אותו לרגיש לכשל מסוג זה בדרך מהירה.
- המומחה הצביע בחוות דעתו על האחראיים להתרחשות הכשל: הנהג, בעל הרכב, קצין הבטיחות בתעבורה והצמיגאי אשר הרכיב הצמיג ברכב.
- כפי שכתב בחו"ד, אחריות הנהג לכשל נעוצה בנסיעתו ברכב בו הורכב גלגל שאינו תואם ליעוד הרכב ושכושר העמסתו נמוך מזה שקבע היצרן.
- אחריות דומה חלה על בעל הרכב ועל קצין הבטיחות בתעבורה ואחריות הצמיגאי שהרכיב הצמיג נעוצה בהרכבת הצמיג שאינו מתאים לאופן שברכב ושאינו מתאים ליעוד הרכב.
- עדות המומחה בבית המשפט -
- בעדותו בבית המשפט הסביר המומחה כי עיקר הכשל נובע מהעובדה שהצמיג לא התאים לרכב, לא במידתו ולא בחוזקו והיה מורכב על אופן שאינו מתאים לגלגל עצמו.
- כך מסר בעדותו בבית המשפט, פרוטוקול מיום 1.3.17 עמ' 13 שורות 24-30:
- "ש. תסביר לבית המשפט לאילו מסקנות הגעת?

ת. הגיע אל"י לבדיקה צמיג קדמי שמאלי של משאית מרצדס מספר 16-177-58. הצמיג לא מתאים לרכב הנ"ל, זה הדבר הראשון בו הבחנתי, הוא לא מתאים באף אחת מתכונותיו לנדרש ברכב זה ואפרט: לא במידתו, לא בחוזקו- הוא חלש בהרבה ממה שצריך להיות, כלומר כושר ההעמסה שלו פחות בהרבה מהנדרש, כפי שמפורט, אינו מתאים לייעודו ולא מתאים לאופן (הג'אנט) עליו הוא מורכב, זה כאמור הדבר הראשון ששמתי לב. הדבר השני אליו שמתי לב שהצמיג כשל עובר לתאונה בכשל אופייני מאוד, כלומר כשל אופייני לצמיג מסוג זה מתאפיין בהפרדת החגורה בין שתי חגורות הפלדה, בשלב מסוים ההפרדה מתפשטת או לכל היותר או לחלק מהיקף הצמיג...".

המומחה ציין כי הצמיג שהורכב ברכב הנאשם קטן בכ - 14 מ"מ ממידות הצמיג המקורי המתאים לרכב על פי הרישיון.

"ש. אמרת שמידת הצמיג שונה ביחס למידת הצמיג ע"פ רישיון הרכב. מאיזו בחינה?

ת. מבחינת הגודל. הוא קטן ממנו ב-14 מ"מ בקוטר."

(ראה פרוטוקול מיום 1.3.2017 עמוד 14 שורות 14-15)

המומחה ציין כי גילו המופלג של הצמיג תרם משמעותית לכשל וחזר מספר פעמים על מסקנתו כי מדובר בכשל צפוי מראש, במיוחד בשל העובדה שהרכב נסע בכביש בו המהירות המותרת הינה גבוהה, כפי המותר בכביש 6. המומחה אישר בחקירתו כי גם אילו לא היה עומס יתר על המשאית, היה נגרם הכשל בצמיג וזאת בשל חוסר התאמתו לאופן ובשל גילו של הצמיג.

המומחה העיד כי מסקנתו זוהי גם אילו היה הרכב נוסע במהירות המותרת בכביש.

המומחה הדגיש כי גילו של הצמיג לבדו יכול להוות גורם לכשל.

כך נכתב בפרוטוקול הדיון מיום 1.3.17, עמ' 14, שורות 21-32:

"...עוד בבית החרושת משרטטים את האופן, על האופן מתכננים את החלק של הצמיג ואת הלחיצה של לחץ הניפוח

מתכננים שם מאוד בקפדנות. עוגנו והגובה שלו הוא 31 מ"מ, בעוד שהאופן אליו מתוכנן הצמיג הוא לגמרי שונה.

גובהו 17.3 מ"מ בלבד, הרדיוס שונה, הצורה של האופן היא אחרת. אנו רואים בזה כמו יסוד של הבית. הצמיג מעוגל

אל האופן, כשכל הדבר הזה לא מתאים גם זה יכול לגרום לבעיה בצמיג, כלומר, האופן שהיה ברכב הנאשם לא

התאים לצמיג כפי שאמרתי קודם וזוהי בעיה בפני עצמה..."

"ש. בהנחה ולא היה עומס יתר על המשאית והמשקל היה תקין. האם במצב כזה גם יכול היה להיגרם כשל בצמיג כפי

שקרה במצב שלנו?

ת. התשובה היא חיובית. קודם כל בשל גיל הצמיג, שש שנים ושבעה חודשים, דבר שני בגלל חוסר התאמת הצמיג

לאופן (לג'אנט)."

"ש. בהנחה והרכב נסע בהתאם למהירות המותרת בכביש האם גם אז יכול היה להיגרם הכשל?

ת. בוודאי. בכביש חוצה ישראל למשל המהירות המותרת היא 110 קמ"ש."

בחקירתו הנגדית אישר המומחה כי התמונות מעידות שהצמיג נראה "לא רע", אך טען שמדובר בצמיג ישן שככל הנראה שאוחסן זמן רב ועל כן כשל.

כך נכתבו הדברים מפיו, בפרוטוקול מיום 1.3.17 עמ' 16 שורות 18-24 ועמוד 17 שורות 1-2:

"ש. בקשר לגילו של הצמיג. אתה יודע שהצמיג הורכב מספר חודשים לפני התאונה והצמיג היה חדש?

ת. אני מפנה לסעיף 2 בחוות הדעת. מבחינה חיצונית חזותית .. בהקשר למה ששאלת אותי, יכול להיות מצב בו הצמיג הזה אוחסן שנים רבות לפני שהוא נקנה או בתור גלגל חלופי או במקום אחר באחסון וזה מחמיר את המצב של הצמיג ואת מצב הזדקנותו משום שגומי שנשאר עומד על פני שנים מזדקן מהר יותר מאשר צמיג שנמצא בשימוש ובתזוזה ונעשה מסוכן יותר לשימוש למעשה."

"ש אני מציג לך את התמונות, ונראה כי הצמיג חדש?

ת כן, הצמיג נראה לא רע, אך כפי שעניתי אני אומר כי אם מדובר בצמיג שאוחסן זמן רב זה לרעתו כיוון שהוא עשוי מגומי."

בנוסף לעדות המומחה הציגה המאשימה ראיות נוספות, אשר הוגשו באמצעות עדיה כמפורט:

הבוחן דני פרוצובסקי, מסר בעדותו בבית המשפט כי הגיע למקום התאונה ותיעד הממצאים בזירה. הבוחן ציין כי ניתן היה להבחין שהצמיג הקדמי השמאלי במשאית כשל, שהמשאית סטתה שמאלה ופגעה ברכב אופנוע, שנסע באותה העת בנתיב השמאלי לצד המשאית.

הבוחן פירט כי כתוצאה מהפגיעה באופנוע, עף האופנוע שמאלה, פגע במעקה הבטיחות ומשם נזרק חזרה ימינה. הבוחן ציין כי הגורם לתאונה נעוץ בנסיעה ברכב לא תקין ובמשקל העולה על המותר.

מסמכי הבוחן מעידים כי בכביש ובכיוון נסיעת הנאשם, נמצאו סימני חריצה של צמיג קדמי-שמאלי וסימני חריצה של האופנוע ועד למקום עצירתו.

בדוח הבוחן (ת/1) ציין הבוחן בסעיף 10 כי החריץ בכביש וסימן מריחת הצמיג הקדמי שמאלי של המשאית מלמדים על צמיג שכשל.

בנספח לדוח הבוחן (ת/3), פירט הבוחן את הנזקים לכלי הרכב, וציין כי הצמיג הקדמי-השמאלי של המשאית נמצא ללא אוויר וקרוע.

בסעיף מבחן התקינות, ציין הבוחן כי רכב הנאשם נבדק בנסיעה לאחר החלפת צמיג קדמי ונמצא כי מערכות ההגה והבלמים, תקינות.

הבוחן הגיש התמונות שצולמו בזירת התאונה ומיד לאחריה, המתעדות את סימני החריצים, סימני הצמיג וסימני ההתנגשות בין כלי הרכב על הכביש וכן מתעדות את הצמיג הקדמי-שמאלי במשאית כשהוא קרוע וללא אוויר. עת/3 יוסי אביטן, הגיש את דו"ח הפעולה שערך (ת/9) באשר לסגירת הזירה לאחר התאונה. עדות עת/5 שאול מידן, העיד כי נתבקש על ידי מפקדו לסייע בהסעת המשאית אל אתר השקילה בכביש 6, העד הגיש מזכר שערך סמוך לאירוע (ת/10) והעיד בבית המשפט כי כיום אינו זוכר את האירוע. העד הפנה לאמור במזכר (ת/10) לפיו הנאשם נהג במשאית שהייתה מעורבת בתאונה אל אתר השקילה. העד סיפר כי תפקידו היה ללוות הנאשם לאתר השקילה, שלאחריה נתקבלה תעודת שקילה שמספרה 558 המעידה כי במשאית נמצא משקל החורג ב - 9.5% מעל המותר. העד נשאל בבית המשפט כיצד יתכן שהנאשם נסע במשאית לאחר התאונה, בהתחשב בעובדה שהגלגל הקדמי שמאלי התפוצץ? העד השיב שאם מצוין כך במזכר, אזי רכבו של הנאשם היה עם גלגל ויכול היה לנסוע ללא הפרעה. לשאלת הסנגור השיב כי שום משקל לא הוסף למשאית עד לרגע השקילה. (ראה פרוטוקול מיום 1.3.2017 עמוד 19 שורות 2 - 5). עת/6 מאיר עמירוס, הנפגע בתאונה, סיפר כי בעקבות הפגיעה הקשה בגופו לא זוכר את הדקות שלפני התאונה. העד פירט הפגיעות הקשות שנגרמו לגופו ואת הטיפולים הקשים אותם עבר והשפעתם עד היום על חייו. עת/7 עודד שוורץ, עד ראיה, סיפר בבית המשפט כי ביום האירוע סיים יחד עם הנפגע פעילות בבאר-שבע ונסע יחד עמו לבית דגן כאשר הנפגע מוביל את הרכיבה על האופנוע. העד תיאר כי במהלך עקיפה של משאית, בעודם במרחק של 15 מ' - 20 מ' האחד מהשני, הבחין בעשן היוצא מהמשאית ובלם בלימת חירום. העד מספר כי ראה כיצד המשאית איבדה שליטה, עברה לנתיב השמאלי והתנגשה באופנוע. עדותו של העד הוגשה בהסכמה וסומנה ת/11. בחקירתו הנגדית סיפר העד כי לא הבחין בנסיעה חריגה של המשאית וציין כי היא נראתה תקינה. עוד סיפר כי רק בתחילת העקיפה הבחין בעשן הלבן היוצא מהמשאית. יש לציין כי במקרה תיק זה ובהתחשב בעובדות שאינן שנויות במחלוקת, אין תרמה ממשית לעדותו עד הראיה.

גרסת ההגנה:

ההגנה מצידה טענה כי אירוע התאונה התרחש שלא באשמתו של הנאשם אלא בעקבות כשל בצמיג אשר לא היה בשליטתו של הנאשם או בידיעתו של הנאשם עובר לתאונה.

עוד ציינה ההגנה כי מאחר שהנאשם החל לעבוד על המשאית, שאינה שייכת לו, רק יום אחד קודם לאירוע, לא יכול היה לדעת על הכשלים שהיו בצמיג. כמו כן, טענה ההגנה כי ביום האירוע נכח ברכב יחד עם הנאשם מעסיקו, אשר הנחה אותו בנוגע להעמסת המטען על המשאית.

ההגנה מדגישה כי הנאשם ביצע כל פעולה הנדרשת מנהג סביר, כגון בדיקת רישיון הרכב טרם הנסיעה ובדיקה חיצונית אותה ביצע הנאשם סביב הרכב טרם הנהיגה.

לעניין המשקל העודף טען ב"כ הנאשם כי לא הוכח הקשר הסיבתי בין העמסת המשקל ובין גרימת הכשל בצמיג ובכך גם לא הוכח הקשר לקרות התוצאה.

עוד ציין ב"כ הנאשם כי ממילא מדובר בסטייה זניחה מהמשקל המותר, אשר לא היה בה כדי להשפיע על קרות התאונה.

עדות הנאשם:

מהודעתו במשטרה של הנאשם (ת/5) עלה כי הנאשם טען שביום האירוע נסע במהירות 70 קמ"ש ותוך כדי נסיעתו התפוצץ הצמיג הקדמי-שמאלי ברכב.

הנאשם ציין בחקירתו זו כי היה זה יומו הראשון בעבודה והוא אינו יודע מדוע הצמיג התפוצץ.

הנאשם ציין כי הסתכל על הצמיגים ו"לא ראה שיש בעיה עם האוטו". הנאשם טען כי לא עשה בדיקה ללחץ האוויר בצמיגים כיוון ש"המשאית נראתה בסדר". הנאשם טען כי הרכב שייך לאחמד חרוב אשר משלם לו שכר עבור עבודה יומית.

לעניין המשקל - טען הנאשם כי העמסת המטען התבצעה בבאר-שבע. הנאשם סיפר כי במקום היה משקל "קטן", לכן כל פעם שקלו קצת ורשמו על פתק, אחר כך עשו חשבון של משקל הברזלים והתוצאה הייתה תקינה.

"שאלה: אז למה אתה נסעת עם משקל יתר של 9.5%?

תשובה: במקום שהעמסנו בבאר שבע היה משקל קטן, כל פעם שקלנו קצת ורשמתי על פתק בנפרד, עושה חשבון של משקל והיה ברזלים 4.500 טון וזה נראה 4.500 טון זה בסדר ואולי זרקו עוד ברזלים ולא רשמו אותם ואולי בגלל זה יש משקל יתר"

הנאשם ציין כי טרם החל לנהוג, בדק את רישיונות המשאית, עשה סיבוב סביב המשאית וראה שהכל תקין. הנאשם ציין כי הסתכל על הצמיגים והם נראו לו תקינים.

הנאשם טען כי עמו ברכב ישב אחדד חרוב, המעסיק שלו, שנתן לו כסף בסוף יום העבודה והוא זה שקבע להיכן צריך לנסוע. לטענתו, אחדד חרוב ליווה אותו לאורך כל היום.

בחקירתו הנגדית סיפר הנאשם, כי את המטען העמיס בבאר-שבע והספיק לנסוע עם המשאית אולי 200 קילומטרים עד לקרות האירוע.

הנאשם הדגיש כי לא הרגיש דבר טרם קרות התאונה וכי הצמיג התפוצץ בפתאומיות.

ניתן היה להתרשם כי עדותו של הנאשם בבית המשפט, הייתה כנה ומשכנעת ותאמה את יתר אמרתיו והסבריו של הנאשם בחקירתו במשטרה מיד לאחר קרות התאונה.

דיון והכרעה:

אין מחלוקת בין הצדדים כי הנאשם החל לעבוד בנהיגה על המשאית כיומיים בלבד קודם לאירוע.

עוד אין מחלוקת כי המשאית אינה בבעלות הנאשם וכי הנאשם אינו זה שהתקין הצמיג במשאית.

הצדדים אינם חלוקים על כך שהגורם לסטיית הרכב ואיבוד השליטה, נעוץ בהתפוצצות הצמיג הקדמי שמאלי במשאית, אשר כשל עובר לתאונה.

אין מחלוקת כי בשל איבוד השליטה במשאית וסטייתה שמאלה, פגעה המשאית ברוכב האופנוע וגרמה לו לחבלות קשות.

הצדדים לא חלקו על תוואי השטח, על קיומו של שדה ראייה פתוח, על מידות נתיבי הנסיעה ועל תנאי הדרך אותם תיעד הבוחן.

המחלוקת בין הצדדים נסובה בעיקרה סביב טענת הנאשם כי לא יכול היה לצפות את התרחשות הכשל בצמיג הקדמי שמאלי, ומכך גם לא יכול היה למנוע התאונה.

בעצם, טענת ההגנה נשענת על קביעת מומחה התביעה לפיה מספר גורמים הובילו להתרחשות הכשל בצמיג, ועל כן, במקרה זה לא הוכח הקשר הסיבתי העובדתי בין התנהגות הנאשם לקרות התוצאה.

בכדי לקבוע האם הפר הנאשם את חובתו כנהג, טרם החל בנסיעה ברכב, יש לבחון את הפעולות שביצע הנאשם בטרם הנסיעה ולקבוע האם די בהן.

מחקירתו במשטרה של הנאשם (ת/5) עולה כי בגרסתו הראשונה מסר לשוטר את הדברים הבאים:

"שאלה: למה התפוצץ לך צמיג?
תשובה: לא יודע, זה היום הראשון שלי בעבודה.
שאלה: האם בדקת לחץ אוויר, או עברת על הצמיגים לראות אם הם תקינים?
תשובה: לא בדקתי לחץ אוויר והמשאית נראתה בסדר כאשר עמדתי ולא ראיתי משהו בצמיגים לא בסדר. עשיתי סיבוב סביב האוטו וללא בדיקת לחץ אוויר.
שאלה: ממי קיבלת את האוטו היום?
תשובה: אני קיבלתי את האוטו מאחמד חרוב והוא משכיר את האוטו והוא משלם לי יומית וזה היום הראשון שלי בעבודה.
שאלה: למה לפני הנסיעה לא בדקת את המשאית כמו שצריך לעבור צמיג אחד אחד ולבדוק לחץ אוויר בכל הצמיגים?
תשובה: בדקתי את האורות, פנסים, וינקרים, עשיתי סיבוב סביב האוטו ולא ראיתי משהו חשוד בצמיגים. ונסענו בנסיעה, היה בסדר."
בעדותו בבית המשפט מסר הנאשם:
"ש. ספר לי ביום הראשון, שני, כשקיבלת את המפתחות מה היה?
ת. בדקתי את הרישיונות של המשאית, ראיתי שהכל היה תקין.
עשיתי סיבוב מסביב למשאית וראיתי שאין לה מכות שלא יחייב אותי על זה, את הפנסים את האורות וראיתי שהכל היה תקין, גם הצמיגים ונסעתי.
ש. איך ידעת לאן לנסוע?
ת. ישב איתי ברכב אחמד חרוב שהוא זה שהעסיק אותי, הוא נתן לי כסף בסוף היום והוא הראה והכווין אותי לאן לנסוע.
ש. הוא היה מלווה אותך לאורך כל היום?
ת. כן."

(ראה פרוטוקול מיום 10.5.2018 עמ' 28 שורות 20-29, עמ' 29 שורות 1-3)
מהדברים עולה כי גרסתו הראשונה של הנאשם כמו גם עדותו בבית המשפט, הייתה ועודנה כי טרם החל נסיעתו ברכב עשה סיבוב סביב הרכב ובדק את מצבו, בין היתר ציין כי הסתכל על מצב הצמיגים, אשר נראו בעיניו תקינים. הנאשם העיד כי בדק את רישיונות הרכב ומצא כי הם תקפים.
גרסתו זו של הנאשם נתמכה בעדותו של מומחה התביעה- מומחה התביעה טען במסקנותיו ובעדותו בבית המשפט כי ישנם מספר גורמים שהובילו לכשל בצמיג, בין היתר, העובדה שהצמיג אינו מתאים ליעוד הרכב ואינו יכול בשל כך לשאת משקל רב, אינו מתאים לאופן עליו הורכב, גילו המאוחר של הצמיג ומהירות הנסיעה.

כאשר נשאל המומחה האם הפגמים אותם ציין ניכרים לעין של אדם סביר, השיב שאינו יודע לומר אם אדם מן היישוב - אדם שאינו ממוחה בתחום הצמיגים, יכול היה להבחין שמדובר בצמיג שאינו מיועד לרכב ואף ציין שמידות הצמיג מוטבעות בחלקו הפנימי של הצמיג כך שאינן גלויות לעין.

כך השיב בחקירתו הנגדית, עמ' 16 לפרוטוקול מיום 1.3.2017 שורות 31 - 32:

"אני הייתי מבחין, לגבי נהג סביר, קשה לי לומר, בית המשפט יחליט"

המומחה הוסיף, בהגנותו, כי הכיתוב על הצמיג, באשר למידותיו, מצוי בצדו הפנימי של הצמיג כך שאי אפשר לראותו בזמן שניגשים אל הרכב.

"לשאלת בית המשפט האם אדם אשר רואה את הרכב לראשונה יכול להבין ממבט בלבד שאסור לו לנהוג ברכב בגלל

אותו צמיג אני משיב כי ראיתי רק צמיג אחד ואני לא יודע אם רק הוא היה מסוג כזה או שגם הצמיגים האחרים היו כאלה ולכן אני משיב: אם כל הצמיגים היו נראים לצמיג הזה אז יהיה קשה להבחין אבל אם חמשת הצמיגים הנותרים הם מתאימים לרכב ורק אחד הוא חריג, אני מבקש להפנות את תשומת לב בית המשפט לסעיף 3 בממצאים- הצמיג היה קטן ב-14 מ"מ משאר הצמיגים. אני הייתי מבחין, לגבי נהג סביר, קשה לי לומר, בית המשפט יחליט. מפנה לתמונה 5 בדופן הפנימי של הצמיג היה כיתוב גדול- רנגלר אי.טי. מן ההגנות שאציין כי הכיתוב היה מורכב בצדו הפנימי ולכן אי אפשר לראות אותו בזמן שניגשים אל הרכב."

(ראה פרוטוקול מיום 1.3.2017 עמ' 16 שורות 27-33)

עדות זו של המומחה, יחד עם גרסתו הראשונית של הנאשם מיד לאחר קרות התאונה, מעידות כי ישנו ספק ביכולתו של הנאשם להבחין, טרם החל נסיעתו, בכך שהצמיג השמאלי קדמי אינו מתאים לרכב או שיש בו פגם כלשהו.

המומחה אישר בחקירתו הנגדית כי הצמיג נראה תקין לעין, וכשנשאל ע"י הסנגור ענה :

"ש אני מציג לך את התמונות, ונראה כי הצמיג חדש?"

ת כן, הצמיג נראה לא רע, אך כפי שעניתי אני אומר כי אם מדובר בצמיג שאוחסן זמן רב זה לרעתו כיוון שהוא עשוי מגומי."

מעבר לעדות המומחה לא הציגה המאשימה ראיה נוספת המעידה שבמהלך הנסיעה יכול היה הנאשם להרגיש או לחשוד כי מדובר בצמיג שאינו תקין.

בכך עומדת עדות המומחה כראיה יחידה לפיה הצמיג כשל בפתאומיות, מבלי שהיה לנאשם כל אינדיקציה לכך קודם לכן.

בעצם קביעותיו של ממוחה התביעה מחזקות את דבריו ל הנאשם, אשר טען פעם אחר פעם כי בדק במבט את הצמיגים ולא מצא בהם כל פגם או חשד.

באשר לשאלה הנורמטיבית, אין ספק כי חלה חובה על כל נהג המתחיל נסיעה ברכב להבטיח קיומה של נסיעה בטוחה. לצורך כך על הנהג לבדוק, טרם תחילת הנסיעה, את רישיונות הרכב, צמיגי הרכב, לחץ הניפוח, הבלמים, מערכת ההגוי, תקינות אורות וכו'; כל זאת בין אם הרכב שייך לו ובין אם שייך לאחר, בין אם זו נסיעתו הראשונה ברכב ובין אם הוא נוהג ברכב בכל יום ויום.

אחריות הנהג נעוצה ברצון להבטיח נסיעה בטוחה של כלי הרכב בכבישי הארץ. אך מכל אשר הוכח בפני ובנסיבות אלו, אני סבורה כי הבדיקות אותן ביצע הנאשם לרכב, טרם תחילת הנסיעה, עומדות בגדר קיום החובות המצופות ממנו כנהג סביר ולא מצאתי כי הנאשם פעל במחדל או ברשלנות במקרה זה. הנאשם בדק את רישיונות הרכב וערך בדיקה ויזואלית לרכב ובין היתר לצמיגים. משניתן להשתכנע כי חיצונית נראו הצמיגים ברכב תקינים אין לצפות מהנאשם לבצע פועלות נוספות כגון: התאמת מספר הצמיג (שבמקרה זה לא ניתן להבחין בו, בשל מיקומו בצדו האחורי של הצמיג).

ויש לזכור כי מדובר בנאשם שאינו בעל הרכב, שהחל עבודתו על המשאית באותו היום, הנאשם לא הכיר את הרכב קודם לכן, לא נסע בו ולא היה לו חלק בטיפול הרכב השוטפים ובאחזקתו. לאלו מצטרפת העובדה כי יחד עם הנאשם ברכב נכח ביום האירוע, מעסיקו מר אחמד חרוב, אשר ככל הנראה היה החזיק ברכב ובכל זאת לא הובאה עדותו בפני בית המשפט.

מכל אלו, הגעתי למסקנה שהנאשם לא ידע ולא יכול היה לדעת כי הגלגל הקדמי שמאלי ברכב אינו תקין או אינו מתאים לרכב. בהתבסס על מסקנתי זו, בעצם נשלל קיומו של קשר סיבתי בין התנהגותו של הנאשם ובין קרות התוצאה ככל שהדבר קשור למחדלו טרם נהיגתו ברכב. המשקל העודף:

יחד עם זאת, כדי להכריע בדבר אשמתו של הנאשם אין די מסקנותי דלעיל, שכן לנאשם מיוחסת עבירה נוספת בגין העמסת משקל עודף על הרכב, ליתר דיוק, העמסת ברזלים שמשקלם הכולל עלה על המשקל המותר ברכב, בחריגה המגיעה לכדי 9.5%.

בעצם, התביעה ביקשה לבסס טענותיה כי הנאשם נשא ברכבו משקל עודף, על בסיס תעודת השקילה שהוגשה יחד עם אמירותיו של הנאשם בחקירתו כי לא שקל כראוי את המטען שהעמיס. את תעודת השקילה הגישה המאשימה במהלך עדותו של עד התביעה מס' 5 שאול מידן אשר סומנה ת/10א'.

בבית המשפט סיפר העד כי נתבקש ללוות את נאשם אל אתר השקילה בכביש 6, העד ציין כי הנאשם נהג ברכב בעצמו וכי לאחר שקילת הרכב קיבל לידי את תעודת שקילה.
העד נחקר בחקירה נגדית ע"י הסנגור.
המאשימה טענה בסיכומיה כי תעודת השקילה הוגשה בהסכמה ולכן ביקשה להתייחס לאמור בה כראיה לאמיתות תוכנה. לצערי, לא אוכל לקבל טענה זו.
עיון בפרוטוקול הדיון מיום 19.7.16 מעיד כי כפירתו של הנאשם במיוחס לו כללה כפירה גם בעבירת המשקל.
תעודת השקילה הוגשה במסגרת עדותו של ע"ת מס 5, אשר העיד כי קיבל את התעודה לידי ביום האירוע ונחקר על כך בחקירה נגדית.
מפרוטוקול הדיון ביום 1.3.17, ניתן ללמוד על האופן בו הוגש המסמך,
כך נכתבו הדברים בעמוד 18 שורות 24-34:
"ש. על פי המזכר מה היה חלקך באירוע?
ת. אני לא זוכר את האירוע היום. מה שכתוב במזכר זה מה שהיה.
ש. אתה כותב שקיבלת תעודת שקילה 558?
ת. זה מספר התעודה, כן.
ש. מציגה לך תעודת שקילת. אשר שזו תעודת השקילה שקיבלת?
ת. אני מסתכל על מספר תעודת השקילה ומאשר שזו תעודת השקילה שקיבלתי.
ב"כ המאשימה:
מבקשת להגיש תעודת שקילה שמספרה 558- מוגש ומסומן ת/10 א'."
כפי שניתן להתרשם, אין אינדיקציה שהתעודה הוגשה בהסכמה, כטענת המאשימה, ונראה כי הוגשה על מנת להוכיח את עצם קבלתה על יד העד ביום האירוע.
מהראיות עולה כי ע"ת 5 לא ביצע את שקילת הרכב.
עיון בתעודת השקילה ת/10 א' מצביע כי השקילה בוצעה על ידי המפעיל - מר קובי זליכה.
המפעיל מר קובי זליכה לא נחקר כלל על ידי המשטרה ועדותו לא נשמעה בבית המשפט.
מבלי שאתייחס בשלב זה למשקל התעודה, אשר הוגשה שלא על ידי עוֹרְכָה, אציין כבר עתה כי קיים בראיות המאשימה חוסר ראייתי נוסף לצורך הוכחת עבירת המשקל, הנעוץ בעובדה שלא הוצגה על ידי המאשימה ראיה או עדות לפיהן כויל מכשיר השקילה טרם השימוש בו.

אומנם, מדובר בעבירה שהנה עבירת אחריות קפידה אך הוכחת המשקל המדויק הנה הכרחית לצורך הרשעה בעבירה.

מעבר לכך, שהרי מבקשת המאשימה להוכיח באמצעות ביצוע עבירת המשקל את אחריותו של הנאשם לקרות התאונה ולתוצאותיה.

בתת (י-ם) 10553/06 מדינת ישראל נ' הר לב בן, ציין בית המשפט את הקביעות הבאות:

"11....הטענה העיקרית היא כי מדינת ישראל אימצה בשנות ה-90 את תקנות O.I.M.L, שהנן התקן המחייב בכל נושא המידות והמשקולות (הארגון הבינלאומית למטרולוגיה חוקית). ע"פ תקן זה מחייבים משקלים לשקילת רכבים המשמשים לצורכי מסחר ועל אחת וכמה לצורכי אכיפת חוקי עומס היתר בכבישים ברמות דיוק של 1%.

12. אשר על כן, הוחלט כי המדידה לא תעשה במאזני סרן אלא במאזניים קבועות בלבד. מאזני בסרן אינם עומדים בתקן ה-O.I.M.L, על כן מאזני הסרן יכולים לשמש אך ורק לבדיקה ומיון אך לאחריהם יש צורך לבחון את הרכב בדיקה נוספת במאזני הגשר. קרי, השקילה הראשונה במאזני סרן רק לאחר שרכב יישקל במאזני הגשר הנושאים חותם כיול ממשלתי וימצא כי הרכב נושא משקל בעומס, רק אז ניתן יהיה לתת לנהג דו"ח תקף, קביל ורשמי המתאים לדרישות מבחינה משפטית."

ובעניין זה, כל עוד לא הוכח כי מכשיר השקילה כויל כנדרש, קיים ספק באשר לתוצאות השקילה ולדיוקה. ראוי לציין כי אילו היה מדובר במשקל החורג באופן מהותי מהמותר, יתכן וניתן היה לאמץ את ההתייחסות המשפטית בדבר קיומה של רשלנות הנובעת מנהיגה בחריגת משקל, זאת על אף שלא נערך כיול, אך במקרה זה, מדובר בחריגת משקל נמוכה, אשר יכולה להתיישב עם תוצאה שמקורה בסטיית המשקל בשל בחוסר כיול המכשיר. באין מסמך המעיד על כיול המכשיר, עומד הספק לטובת הנאשם.

מהותו של הספק הסביר בפלילים צריך שיהיה מגובה בראיות ולא ספקולטיבי, כדברי י' קדמי בספרו על הראיות, מהדורה משולבת ומעודכנת, תשס"ד - 2003, חלק שלישי עמ' 1466:

"המושג 'ספק סביר' מצביע על קיומה של אפשרות 'מתקבלת על הדעת', לאמור: אפשרות ממשית שיש לה אחיזה בחומר הראיה, להבדיל מ'השערה' נטולת בסיס בראיות, או קלוטה מן האוויר, או כזו שאינה אלא בבחינת אפשרות תיאורטית גרידא."

משכך, מצאתי שיש לזכות הנאשם מעבירה של נהיגה בניגוד לתקנה 85(א)(5) לתקנות התעבורה.

די בקביעותי עד כה כדי לזכות הנאשם גם מהאשמות המיוחסות לו בכתב האישום בנוגע לנהיגה רשלנית ולגרימת התאונה.

אולם, בכדי שלא להשאיר אף לא אבן אחת שאינה הפוכה, אתייחס גם לשאלה האם קיים קשר סיבתי עובדתי בין המשקל העודף, אם היה מוכח כזה, לקרות התוצאה.

קשר סיבתי עובדתי:

פעם נוספת תשמש עדותו המקצועית של המומחה כמצע לקביעת הקשר הסיבתי העובדתי.

כאמור, קבע המומחה מספר גורמים שהובילו לתוצאת הכשל בצמיג, בניהן משקל שאינו מתאים לסיבולת הצמיג. אין עוררין כי ככל שהוסף משקל למשאית הוחמר מצב הלחץ על הצמיג, למרות זאת, עדותו של מומחה התביעה מדגישה כי לא היה במשקל העודף גורם בלתי התרחשה התוצאה.

למען הדיוק, העיד המומחה כי הכשל בצמיג היה מתרחש בכל מקרה, גם לו היה הרכב במשקלו החוקי וגם אילו לא היה מועמס עליו כלל משא.

אליבא עדותו בבית המשפט, קבע המומחה כי די היה בגילו המופלג של הצמיג כדי להוביל לכשל שארע. עדות המומחה שכנעני כי חלקו של המשקל העודף, אם היה כזה, היה חלק שולי אשר תרומתו לקרות הכשל אינה קשורה בקשר סיבתי עובדתי לקרות התוצאה.

אלו דברי המומחה בעדותו בבית המשפט, בעמ' 14 לפרוטוקול, שורות 30-32:

"ש. בהנחה ולא היה עומס יתר על המשאית והמשקל היה תקין. האם במצב כזה גם יכול היה להיגרם כשל בצמיג כפי שקרה במצב שלנו?

ת. התשובה היא חיובית. קודם כל בשל גיל הצמיג, שש שנים ושבעה חודשים, דבר שני בגלל חוסר התאמת הצמיג לאופן (לג'אנט).

"ש. בהנחה והרכב נסע בהתאם למהירות המותרת בכביש האם גם אז יכול היה להיגרם הכשל?

ת. בוודאי. בכביש חוצה ישראל למשל המהירות המותרת היא 110 קמ"ש."

ובעמ' 15 לפרוטוקול:

"ש. אמרת ששלושת המרכיבים הנ"ל הם הגורמים, האם רק העובדה שהצמיג לא היה מתאים הוא הגורם לכשל?

ת. לא, גם גילו. שש שנים ושבעה חודשים. רק הגיל לבד יכול לגרום לכשל.

.....

ש. האם אתה מסכים כי המשקל הרכב הזה, גם אם הוא עודף, נמצא בחלק האחורי של הרכב על הגלגלים האחוריים?

ת. כן, רובו."

המבחנים בהם נעזר בית המשפט לקביעת קיומו של קשר סיבתי עובדתי הוצגו פעמים רבות בפסיקת בית המשפט העליון.

ההלכה המוכרת התייחסה למבחן הזיקה הסיבתית - "מבחן האלמלא", לפיו תיעשה בחינה האם היווצרות התוצאה מקורה בהתנהגות אסורה אשר אלמלא אותה התנהגות לא הייתה מתרחשת גם התוצאה.

אם התשובה לשאלה זו שלילית, קרי, לא הייתה מתרחשת התוצאה - האירוע מהווה "סיבה בלעדית אין" והמשמעות היא כי לתוצאה הייתה זיקה סיבתית לאירוע.

אם התשובה היא חיובית, אין להתנהגות כל משמעות סיבתית לגרימת התוצאה - אזי, ניתן לפסוח על התנהגות זו כגורם הקשור בקשר סיבתי לקרות התוצאה.

במקרה שבעניינינו קבע המומחה כי גם ללא המשקל העודף היה מתרחש הכשל בצמיג וזאת בהתחשב ביתר הגורמים שפגעו בצמיג.

אם כן, כיצד יש להתייחס לגורם המשקל העודף בשרשרת הגורמים שהובילו לתוצאה ?

פרופסור פלר בספרו, יסודות דיני עונשין א' - תשמ"ד 1984, הציע את שיטת ה- "בידוד מלאכותי" לפיה מבודד כל אחד מהגורמים על השפעתו לקרות התוצאה ובהתעלם מהתרומה של הגורמים האחרים.

על פי מבחן זה יש לבדוק האם ההתנהגות או פעולה, גרמה להתרחשות התוצאה בנקודת זמן או מקום מסוימים.

כלומר, האם הכשלים המצטברים בצמיג חרצו את גורלו בנקודת זמן ומקום מסוימים רק בשל הצטרפות התנהגותו של הנאשם (העמסת המשקל ביתר) כתנאי להגשמה קונקרטית של התפוצצות הצמיג.

ניתן לומר כי המשקל העודף הוא בבחינת "תנאי" להתרחשות התוצאה, כאשר "הסיבה" להתרחשות הכשל בצמיג נעוצה בגורמים נוספים.

"התנאי" אפשר ל"סיבה" להוציא אל הפועל את כוח הגרימה שלה, בנקודת זמן ומקום מסוימות, כוח שנעדר אצל "התנאי" כשהוא עומד לבדו.

עניין זה הטיב להסביר פרופסור פלר בספרו דיני עונשין א', בעמוד 443:

"ואכן, הפעלת המבחן של הסיבה בלעדית אין בשיטת "הבידוד המלאכותי" של כל אחד מהגורמים, מלמדת על ערכו הסיבתי של כל אחד מהם לתוצאה המזיקה, מלבד העובדה שהוא גם במעמד של "תנאי" שהשפיע על רצף ההתגשמות של זולתו "כסיבה".

בית המשפט העליון בפסק הדין ברדריאן, ע"פ 418/77, הציג גישה אחרת, לפיה אין בסיטואציה זו להחיל את מבחן האלמלא ויש להתייחס לתרומתה המהותית של כל אחת מהפעולות לגרימת התוצאה. מבחן זה, של כבוד השופט שמגר, זכה לכינוי "מבחן דיות הפעולה". האם די בפעולה שביצוע הנאשם כדי לגרום לתוצאה.

ומן הכלל אל הפרט-

במקרה הנ"ל, נראה כי המשקל העודף היה גורם תורם להתרחשות התוצאה, אך לא ניתן לומר כי הוא הגורם אשר בלעדיו לא הייתה מתרחשת התוצאה.

ובמה הדברים אמורים, בשל העובדה שהגלגל לא התאים בגודלו למשאית, בשל העובדה שהאופן לא התאים לצמיג, בשל מהירות הנסיעה ובשל גילו המופלג של הצמיג, התרחשה התפוצצות הגלגל.

משקבע המומחה כי הכשל בגלגל היה מתרחש בכל מקרה, גם אילו לא היה מועמס כלל משקל על הרכב, מנתקת קביעה זו את הקשר הסיבתי העובדתי בין המשקל העודף לתוצאה.

מעדות המומחה ניתן להסיק כי המשקל העודף היווה גורם נוסף לסיטואציה בה ממילא היה כושל הצמיג. המומחה לא התייחס בעדותו או בחוו"ד למידת תרומתו של המשקל העודף ולאופן בו הוא בא לידי ביטוי בגרימת התרחשות הכשל. המומחה העיד כי בכל מקרה היה מתרחש הכשל, גם אילו היה המשקל תקין ואף הוסיף בעדותו כי די בגילו של הצמיג ואי התאמתו לאופן כדי לגרום לכשל.

בהקשר זה, עדותו של מומחה התביעה, כי הכשל בגלגל היה מתרחש ממילא, ממחישה כי חלקו של המשקל העודף אינו גדול בגרימת התוצאה.

המאשימה לא הביאה בין ראיותיה ראיה המתייחסת לשאלה, האם העיתוי בו התרחש הכשל בצמיג, בנקודת הזמן בה היה רוכב האופנוע בסמוך למשאית, קרה בשל תרומתו של המשקל העודף.

ללא התייחסות המומחה לקשר שבין עודף המשקל לעיתוי התפוצצות הצמיג, מתעורר ספק שמא כשל הצמיג ממלא בנקודת זמן זו, ללא כל קשר למשקל העודף.

יתכן שהמשקל זירז או האיץ את התרחשות הכשל בצמיג והביאו לנקודת מימוש כאשר רוכב האופנוע היה בסמוך למשאית, אך כיוון שמצויים אנו במשפט פלילי והנטל הנדרש מהתביעה הנו מידת הוכחה שמעל לכל ספק סביר, לא יכול בית המשפט לעסוק בהנחות או בתהיות באשר למידת תרומת המשקל העודף. במקרה זה ובאין ראיות המסירות כל ספק בשאלה זו - נותר הספק בעינו.

בבחינת קיומו של קשר סיבתי עובדתי בין המעשה לתוצאה שנגרמה לא ניתן להגיע למסקנה כי הוכח שהמשקל העודף קשור בקשר סיבתי לגרימת התאונה.

קשר סיבתי משפטי: הקשר הסיבתי המשפטי מצוי במקום בו ישנה זיקת שייכות בין התנהגותו של העושה לבין התוצאה ומישור האחריות המשפטית, כלומר מדובר במבחן נורמטיבי שנועד לצרף קביעת מדיניות משפטית. במרכזו של מבחן הקשר הסיבתי-המשפטי עומד מבחן הצפיות הבוחן האם הנאשם יכול היה, כאדם מן הישוב, לצפות התרחשותה של התוצאה בשל התנהגותו. בעניין זה ניתן לקבוע מבחינה נורמטיבית, כי על נהג אשר נוסע כשברכבו משקל עודף, לצפות כי המשקל עלול לגרום ללחץ על צמיגי הרכב ואף להביא לכשל באחד הצמיגים. בעניינו, מדובר במשקל עודף ברף הנמוך, אשר ככל הנראה לא היה גורם לכשל בצמיג אילו היה מדובר בצמיג תקין והתרחשות התוצאה נבעה מגורמים נוספים מצטברים אשר לא היו כלל בידיעתו של הנאשם. בבחינת הקשר הסיבתי המשפטי, יש לשאול האם הנאשם יכול היה לצפות את קרות התוצאה ואת האפשרות שישנן כשלים נוספים אשר מתווספים למשקל העודף אותו נשא. בהקשר זה, ניתן להתייחס לכשלים שנמצאו בגלגל כאל גורם זר מתערב, שהשפעתו מנתקת את הקשר הסיבתי, שהינו במהותו קשר סיבתי-משפטי, בשל חריגתה אל מחוץ למבחן הצפיות הסבירה. אף על פי כן, לו הייתה המאשימה עומדת בנטל ההוכחה הדרוש לצורך הוכחת המשקל העודף או בקיומו של הקשר הסיבתי העובדתי, יתכן שניתן היה להחיל את שקבע בית המשפט העליון בהלכת ליכטנשטיין ע"פ 84/85, על פיה די בכך שנהג צפה את סוג האירוע העלול להתרחש, קרי פיצוץ הגלגל עקב המשקל עודף, כדי לקיים את הקשר הסיבתי. אך כאמור, בשל קביעותי כי המאשימה לא הוכיחה ידיעתו של הנאשם, בפועל או בכוח, בדבר קיומו של גלגל לא תקין ובשל הספק שהוכח בעבירת המשקל, לא נדרש בית המשפט בהוכחת קיומו של קשר סיבתי משפטי. מחדלי חקירה: לא ניתן להתעלם מן העובדה שבתיק זה התרחשו מחדלי חקירה רבים ומשמעותיים. עפ"ת 39480-06-15 רפאל שמר נגד מ"י: "ככלל, הטענה בדבר קיומם של מחדלי חקירה מחייבת בחינה כפולה - תחילה על בית המשפט לבחון אם קיימים מחדלים כאמור ולאחר מכן עליו לקבוע באם בעקבות אותם מחדלים קופחה הגנתו של הנאשם באופן שהקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות העומד נגדו (ראו: ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 11.5.06); ע"פ 10596/03 בשירוב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 4.6.06)). בע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל קבע בית המשפט העליון את הדברים הבאים: "עצם קיומו של מחדל חקירתי לא די בו כדי לבסס ספק סביר באשמת הנאשם שתוצאתו זיכוי. נדרש כי יהא זה מחדל מהותי היורד לשורשו של עניין (ראו למשל: ע"פ 6040/05 פלוני נ' מדינת ישראל (9.8.06)). אכן:

"אף לו נמצאו מחדלי חקירה, אין בעובדה זו כשלעצמה כדי להוביל לזיכויו של המערער. הלכה היא, כי אין מוטלת על התביעה החובה להציג את הראיה הטובה ביותר, ודי כי תציג ראיה מספקת. בסופו של יום, שאלת נפקותם של מחדלי חקירה מוכרעת בהתאם לנסיבות המקרה הפרטניות, תוך בחינת השאלה אם יש בתשתית הראייתית אשר הונחה לפתחו של בית-המשפט, כדי לבסס את הרשעת הנאשם בעבירה שיוחסה לו במידה הנדרשת בפלילים..." (ע"פ 7320/07 פלוני נ' מדינת ישראל (13.5.09)).

וראו גם האמור בע"פ 5822/08 טרייטל נ' מדינת ישראל (12.3.09), בו נקבע:
"משמושמעת על ידי נאשם טענה בדבר התקיימותם של מחדלי חקירה, על בית המשפט לבחון אם אלו אכן התקיימו והאם הם מעוררים חשש לכך שהגנתו של הנאשם קופחה בשל כך באופן אשר מקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות נגדו. רק שעה שזהו אכן המצב יבחן משקלו של מחדל החקירה ביחס למכלול הראיות בתיק ובמקרים המתאימים היעדר ראיה הנובע ממחדל זה ייוחס לתביעה ויכול שיסייע לנאשם לבסס את טענתו להתקיימותו של ספק סביר.

ומן הכלל אל הפרט-

המחדל העיקרי נעוץ באי חקירתם של גורמים מעורבים, שחלקם בפרשה משמעותי, וזאת למרות שהראיות הצביעו על מעורבותם.

כך למשל, לא נחקר בעל הרכב, על אף שהוא האחראי על פי החוק לתקינות מערכות הרכב, כל למשל לא נשמעה עדותו של מעסיק הנאשם, מר אחמד חרוב, אשר היה עם הנאשם ברכב אותו היום, והיה המחזיק ברכב וכך גם לא נחקר הצמיגאי שהתקין הגלגל ברכב.

מחדלי החקירה כאמור מהותיים ויש בהם משום פגיעה בהגנת הנאשם, או למצער, לא ברור כיצד אירעו בהתחשב בעובדה שמומחה התביעה כתב מפורשות בחוות דעתו כי גורמים אלו נושאים באחריות לקרות הכשל בצמיג. אם לא די בכך, מומחה התביעה גם הוא, השמיע בעדותו בבית המשפט נימת ביקורת על מחדל חקירתי שנבע מאי תפיסתם ותיעודם של יתר הצמיגים ברכב, מחדל אשר מנע מהמומחה לחוות דעתו באופן וודאי באשר ליכולתו של הנאשם להבחין אם הצמיג אינו תואם לסוג הרכב.

עוד, הוזכר בהכרעת דין מחדלה החקירתי של המאשימה בדבר אי העדת מפעיל מכשיר השקילה ואי הגשת תעודת הכיול של המכשיר.

בין כל מחדלי החקירה המפורטים, ראוי לציין במיוחד את השיהוי ניכר בו הוגש כתב האישום כ- 6 שנים לאחר קורת התאונה וזאת בלי שניתן על ידי המאשימה כל הסבר מניח את הדעת לכך. אפשר וכל מחדל מאלו שפורטו לעיל לא היה בו כדי לפגוע בהגנת הנאשם, יחד עם זאת, הצטברותם של המחדלים מעלה תמונה עגומה ופגיעה בתחושת הצדק.

יתכן שאילולא היו מתרחשים מחדלי החקירה שפורטו היה נוצר מצב בו הנאשם לא היה מוצא עצמו כלל בכתב האישום, או היה מתגלה שחלקו בשרשרת האירועים קטן מאוד.

במקרה שבפני מחדלי החקירה מצטרפים לספק שנוצר בראיות התביעה ומחזקים אותו.

סיכום -

לאחר שמיעת מסכת הראיות, טיעוני הצדדים ועיון במסמכים שהוגשו הגעתי למסקנה כי יש לזכות את הנאשם, מחמת הספק, מכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

הרשלנות - כפי העולה מהכרעת הדין, סברתי כי בנסיבות מקרה זה, מדובר באירוע תאונתי שהתרחש בעקבות כשל בצמיג הקדמי שמאלי שברכב, אשר התפוצץ בפתאומיות, מבלי שהיתה לנאשם כל אינדיקציה לאשר עתיד להתרחש. בחינת הפעולות שביצע הנאשם טרם נסיעתו ברכב בשילוב עדותו של מומחה התביעה, הובילו אותי למסקנה כי הנאשם פעל באופן סביר, עשה כל שביכולתו טרם החל בנהיגה ברכב ואף על פי כן, לא יכול היה לדעת כי הגלגל שהותקן ברכב אינו שייך לייעודו של לרכב, שגילו רב והאופן שברכב אינו מתאים לצורתו.

עבירת המשקל - לא שוכנעתי כי המאשימה עמדה בנטל הנדרש לצורך הוכחת עבירה זו.

המאשימה הגישה את תעודת השקילה שלא באמצעות עורכה ומבלי שהוגשה בצירוף לה ראיה המעידה כי מכשיר השקילה כויל. בהכרעת הדין קבעתי כי ללא הוכחת כויל המכשיר, עולה ספק באשר לאמינות תוצאות השקילה, בוודאי כאשר מדובר בחריגת משקל נמוכה כפי שנמצאה ברכב הנאשם.

די היה בקביעות אלו לצורך זיכוי הנאשם מהעבירות המיוחסות לו.

אף על פי כן, על מנת שיובהר כי בנסיבות מקרה זה ובהתחשב בעדות ממוחה התביעה, קיים קושי גם בהוכחת הקשר הסיבתי בין מעשיו של הנאשם לקרות התוצאה, על פי מבחני הפסיקה, זאת אף אם לא היה מוצא בית המשפט לזכות הנאשם מעבירת המשקל.

מחדלי חקירה - לכל אלו מצטרפים מחדלי החקירה המשמעותיים שנמצאו בתיק זה.

העובדה שלא נחקר, בעל הרכב עצמו, למרות ששמו ופרטיו מופיעים ברישיון הרכב ת/8א.

העובדה שלא הובאה עדותו של מעסיקו של הנאשם, מר אחמד חרוב, אשר נכח ביום התאונה יחד עם הנאשם ברכב והרכב היה בחזקתו.

העובדה שלא נחקר הצמיגאי אשר התקין הצמיג על כל כשליו, כפי שפורטו בהרחבה בחוו"ד מומחה התביעה.

ובין היתר העובדה כי אירוע התאונה התרחש בשנת 2009 ואך כתב האישום הוגש רק בשנת 2015, בשיהוי ניכר וללא כל הסבר מניח את הדעת.

מכל אלו מצאתי כי יש לזכות הנאשם מהעבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

זכות ערעור כדין.

ניתנה והודעה היום ט"ו אדר א' תשע"ט, 20/02/2019 במעמד הנוכחים.

ליאת שמיר הירש, שופטת

הוקלד על ידי רוית ביטון

ניתנה היום, ט"ו אדר א' תשע"ט, 20 פברואר 2019, במעמד הצדדים